

екскаватора ЕК-4/40 визначено досвідом експлуатації крокуючих драглайнів типу «Маріон» і «Бюсайрус-Маніган 5W», а також досвідом експлуатації першого вітчизняного екскаватора ЕК-1.

У 1952 р. нова модель екскаватора-драглайна ЕК-4/40 була випробувана на будівництві Волго-Донського каналу.

У 1958 р. на Часів-Ярському комбінаті вогнетривких матеріалів був введений в експлуатацію перший виготовлений на НКМЗ екскаватор ЕК-6/60. Цей екскаватор був обладнаний ковшем місткістю 6 м³, стрілою 60 м і при вазі 523 т забезпечував продуктивність 300 м³/год.

Роботи з удосконалення екскаватора ЕК-4/60 закінчилися створенням на НКМЗ в 1962 р. нової моделі середньої потужності - крокуючого драглайна ЕК-5/45 [2].

Досягненням екскаваторобудування на Україні стали створений в 1971 р. екскаватор ЕК 10/70А та на його базі ЕК 13/50, які випускалися до 1988р., але і сьогодні вони становлять 80% парку крокуючих екскаваторів країн СНД [3].

На початку 90-х, враховуючи погіршення гірничо-геологічних умов, був створений екскаватор ЕК-15/80 та його модифікації ЕК-20/65 і ЕК-10/100. Новокраматорським машинобудівним заводом освоєно випуск кількох десятків моделей драглайнів з ковшами місткістю до 20 м³ і стрілами довжиною від 40 до 100 м. Загальна кількість машин, поставлених споживачам більш 2000 шт. Вони надійно працюють на кар'єрах 30 країн світу, підтверджуючи велич вітчизняного екскаваторобудування.

На сьогоднішній момент музейна спільнота доводять що фондова колекція кожного музею є не тільки джерело для досліджень, а і є важливим засобом який формує суспільство, і насамперед підростаюче покоління.

Саме тому використовуючи в музейній діяльності наочність, науковість, та доступність встановлюємо системний діалог музею з підростаючим поколінням. Формуємо культуру відвідування музейних закладів, та забезпечуємо таким чином міцні контакти музею з відвідувачем на майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА

1. Держинский В.А. Одноковшовые экскаваторы АО «НКМЗ». Истоки, состояние и перспективы развития / В.И. Скубаев, О.Ю. Калашников, В.А Держинский // *Металлургическая и горнорудная промышленность*, 1998 – № 2(187). – С. 94 – 98.
2. Держинский В.А. Состояние и направления развития экскаваторостроения на АО «НКМЗ» / О.Ю. Калашников, В.А Держинский // *Горные машины и автоматика*, 2002 – № 3. – С. 5 – 8.
3. Держинский В.А. Экскаваторостроению АО «НКМЗ» - 55 лет / О.Ю. Калашников, В.И.Меленец, В.А Держинский // *Горные машины и автоматика*, 2003 – № 8. – С. 10 – 13.

*Наталія ПАНАС
Анна ДУХНЕНКО
(Львів, Україна)*

НОВІ ПІДХОДИ ДО ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ЗНЕСІННЯ»

Регіональні ландшафтні парки є природоохоронними рекреаційними установами місцевого чи регіонального значення, що створюються з метою збереження в природному стані типових або

унікальних природних комплексів та об'єктів, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення. Згідно закону України Про природно-заповідний фонд України, завданнями цих установ є збереження цінних природних та історико-культурних комплексів та об'єктів, створення умов для ефективного туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів і об'єктів та сприяння екологічній освітньо-виховній роботі [2]. Регіональні ландшафтні парки відносяться до Природно-заповідного фонду України та є важливим елементом у системі охорони природи усієї держави [6].

На лісистому узгір'ї Львівського плато розташований регіональний ландшафтний парк «Знесіння», загальна площа якого разом з охоронною зоною — 785,71 га [7]. «Знесіння» також охороняється Міжнародним союзом охорони природи (категорія МСОП — V (Охоронюваний ландшафт)) [10]. Загалом на Львівщині налічується п'ять регіональних ландшафтних парків [5, с. 47][3, с. 35].

Популяризація археологічної спадщини цього об'єкту потребує поєднання як традиційних, так і інноваційних способів залучення відвідувача, котрий стає вибагливішим в силу наукового та технологічного прогресу [8, с. 8]. Виділяючи традиційні, усталені підходи збереження та популяризації надбання спадщини, маємо відзначити, що хоч сама вона поступово відступає на задній план, проте не втрачає актуальності, й ефективності.

Досліджуючи археологічну спадщину цього парку, слід зауважити, що територія має доволі скромне бібліографічне підґрунтя, ускладнюючи збір інформації для дослідників. Окрім того, складність роботи фахівця на посаді спеціаліста зі збереження культурної спадщини у «Знесінні» полягає в потребі розробки науково-методичного підґрунтя та подальшому вдосконаленні існуючої бази.

До традиційних методів популяризації історико-культурної спадщини, перш за все, відносять наукову роботу (публікації про об'єкт, участь працівників установи у конференціях, круглих столах, відкритих лекціях та інше) та екскурсійну діяльність. Перша дає можливість звернути увагу спеціалістів конкретної області на проблеми, в ході полілогу прийти до нових рішень, а також, поширити інформацію про пам'ятку у вузьких професійних колах. Друга ланка відіграє ключову роль, в силу того, що при її поганому функціонуванні ані музей, ані пам'яткоохоронна установа не будуть виконувати своє основне призначення у суспільстві – передачу історичного досвіду прийдешнім поколінням, формування мотиваційно-ціннісних орієнтирів, що відображається в інтерактивному діалозі старшого покоління з молодшим у теперішньому часі, стимулюванні молодшого до збереження, поповнення та дослідження інтелектуальних надбань попередніх поколінь [9, с. 375]. Тому традиційний підхід потрібно переглянути і адаптувати до потреб сучасності.

Розглядаючи інноваційні підходи, слід наголосити на тому, що вони ґрунтуються на поєднанні попередніх способів, та нових технологій і підходів до відвідувача.

Так, наприклад, археологічна спадщина парку «Знесіння», датована I-XIV ст., може отримати «нове життя», прочитання та інтерпретацію, використовуючи технології «Living History» - методика, яка включає в себе історичні інструменти, які прагнуть дати спостерігачам і учасникам відчуття реальності минулого, свою причетність до певних історичних подій, явищ [1, с. 84]. Цей підхід схожий на історичну реконструкцію, іноді включає її, проте це не тотожні поняття. «Living History» є освітньою та популяризаційною технологією, використовується історичними музеями, історичними місцями, інтерпретаторами спадщини, школами та групами історичної реконструкції з метою виховання, едукативності суспільства або членів окремих суспільних груп у певних історичних областях [4, с. 332]. Це можуть бути стилі одягу, розваги та ремесла минулого, пісні, дозвілля або

просто відтворення з метою відчуття повсякденного життя певного періоду історії людства. «Living History» володіє чудовим освітнім потенціалом, адже може бути використана для доповнення та розширення формальної освіти. Співпраця між професійними істориками, які працюють на живих історичних місцях та вчителями, може призвести до більшого ентузіазму щодо вивчення історії на всіх рівнях. Так, деякі музеї у Данії, надають школярам уроки з історії повсякдення як частину їхньої освіти.

Незважаючи на фінансові та інституційні складнощі, в Україні є чудові приклади для наслідування в тонкій галузі збереження середньовічного надбання. Першим прикладом є заповідник Тустань - унікальна комбінація археології, фотограмметрії та 3D-моделінгу. Цей історико-культурний заповідник для збільшення відвідуваності запровадив фестиваль «ТуСтань», котрий показував відвідувачам реалії середньовічного життя методом історичної реконструкції. Наступним прикладом є Луцький замок, як місце проведення середньовічних баталій та реконструкції побутового життя, що привернуло до місцини велику кількість туристів. Завдяки зв'язку Асоціації клубів України з середньовічного бою «Ауна Вера», та клубам з напрямку Living-History, як «Chivalric Order of Paladins», «Вітальєри», «Баннерет» та інші, була створена платформа для дослідження та популяризації цієї епохи з точки зору історичного експерименту. Як показує практика, на прикладі фестивалів «Меджибіж», «Грюнвальдська битва», та інші, навіть простір, котрий неможливо музеєфікувати можна популяризувати як історичній із залученням шаленої кількості відвідувачів.

На території регіонального ландшафтного парку «Знесіння» розташовані окремі цінні комплекси та об'єкти природи, історії, культури, котрі підлягають особливій охороні, історико-культурні зони (місця визвольних боїв, місця функціонування культурно-освітніх та національних осередків, цвинтар середини XIX століття), Музей народної архітектури і побуту імені Климентія Шептицького. Таким чином, є достатня база для використання технології «Living History» [7].

Керуючись досвідом вітчизняних та закордонних спеціалістів можна стверджувати, що залучення до популяризації спадщини реконструкторів, котрі відтворюють певний проміжок історичної реальності, дасть змогу сфокусувати увагу туристичної маси на відвідуванні таких місць. Зважаючи на розміщення парку «Знесіння», це місце може бути ідеальним для залучення більшої частки туристів, зацікавлених у вивченні історичних подій. Оцінюючи, що в місті діють такі клуби відтворення історичної дійсності, як «Chivalric Order of Paladins» від ГО «Нове покоління», філія асоціації клубів України з середньовічного бою «Ауна Вера – Львів», то їх співпраця з місцем зберігання історичної спадщини може призвести до позитивних результатів, беручи також до уваги наявність площі для проведення повноцінних фестивалів середньовічного бою, та Living-History. Також слід враховувати нагромадження історичних пластів подій, відтворення яких може привернути до таких місць як «Знесіння» велику кількість відвідувачів, та ряд можливостей для збереження археологічної та історичної спадщини не лише середньовіччя, а й інших хронологічних періодів.

Після аналізу тематичної літератури можна зробити висновок, що основний акцент науковці також ставлять на взаємодію фахівців зі збереження спадщини, та професіоналів з відтворення історичної дійсності.

Таким чином, регіональний ландшафтний парк «Знесіння» має усі ресурси для впровадження нових підходів у своїй діяльності з метою залучення якнайбільшої кількості відвідувачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гайдай С.В., Гавриленко К.О. Географія та туризм. Історичні фестивалі та військово-історичні реконструкції на основі історико-культурних заповідників України // Географія та туризм. – 2012. – Вип. 23. – С. 81 – 86.

2. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» / Відомості Верховної Ради України (ВВР). – Офіц. вид. – Київ : Парлам. вид-во, 1992. – № 34. - ст. 502.
3. Леоненко В.Б., Стеценко М.П., Возний Ю.М. Атлас об'єктів природно-заповідного фонду України. Додаток до Атласу об'єктів природно-заповідного фонду України – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. – 72 с.
4. Посохов І.С. Історичні реконструкції як перспективний напрямок подієвого туризму в Україні // Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали ювілейної Х міжнародної наукової конференції. – Львів, 2016. – С. 330 – 335.
5. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення / М-во охорони навколишнього природного середовища України. – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2009. – 331 с.
6. Регіональний ландшафтний парк [Електронний ресурс] / ресурс Електронний – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%88%D0%B0%D1%84%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA_%C2%AB%D0%97%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%C2%BB.
7. Регіональний ландшафтний парк «Знесіння» [Електронний ресурс] / ресурс Електронний – Режим доступу до ресурсу: <http://parkznesinnya.blogspot.com/>
8. Тобелем Ж.-М. Нова епоха музеїв. Культурні установи перед викликом менеджменту – Київ. – 2018. – 14 с.
9. Шахірєва Н. Інтелектуально-моральний розвиток студентів засобами музейно-освітнього середовища // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки - Кіровоград : КДПУ, 2013. - Вип. 123, т. II. – С. 373 – 376.
10. International Union for Conservation of Nature [Електронний ресурс] / ресурс Електронний – Режим доступу до ресурсу: <https://www.iucn.org/>

*Соломія ЗАБРОНСЬКА,
(Львів, Україна)*

ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА У АРХЕОЛОГІЧНИХ З'ЇЗДАХ

У ХІХ ст. археологія набирає виняткової популярності у всій Європі. Цей час характеризується не лише романтичним захопленням викопними предметами, але й виокремленням її у самостійну науку. Розвиток археології спонукав вчених до організації археологічних виставок, фахових видань та наукових конгресів. Власне археологічні форуми, які набули особливої популярності, проводилися у різних містах та збирали археологів з метою обміну досвідом, обговорення результатів польових та камеральних досліджень з археології, запровадження у практику нової методики розкопок [4, с. 387].

Тематика доповідей переважно формувалася відповідно до територій міст проведення з'їзду. Оголошувалися доповіді про архітектурні старожитності, пам'ятки писемності, збір рукописних пам'яток стародруків, давні ікони, предмети малярства та мистецтва загалом, обговорювалися питання етнографії краю, нумізматики тощо. Доповіді, виголошувалися на з'їздах, згодом друкувалися у «Праці археологічних з'їздів», а також у «Праці підготовчого комітету». Під час з'їздів